

שחזור ובניית בית כנסת תפארת ישראל (ניסן ב"ק) ברובע היהודי בירושלים

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, במסגרת פעילות הממשלה לקידום פיתוחה ושגשוגה של ירושלים ובהתאם לסעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל ובהמשך להחלטת ממשלה מס' 2268 מיום 21.07.2002 לשחזור ובניית חורבת רבי יהודה החסיד ("החורבה") בעיר העתיקה בירושלים:

1. לשחזור ולבנות את בית הכנסת תפארת ישראל (ניסן ב"ק) בעיר העתיקה בירושלים (להלן: הפרויקט), וזאת בן היתר, בשים לב לעמדת רשות העתיקות, לפיה מדובר בפרויקט שיקום יחיד מסוגו ובמאפייניו ברובע היהודי בירושלים בכלל.
2. הפרויקט יבוצע בעלות תקציבית כוללת של 50 מיליון ש"ח, בפריסה על פני השנים 2014-2017, מתקציבי המשרדים המפורטים בטבלה.
3. ההחלטה תבוצע באמצעות החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי, בהתאם לכל דין.
4. לשם ביצוע החלטה זו, משרד הבינוי והשיכון יאגם את תקציב הפרויקט מתקציב הגורמים המפורטים בטבלה.
5. הממשלה רושמת לפנייה את הצהרת עיריית ירושלים לפיה, תשתתף במימון ההוצאה הכרוכה בביצוע החלטה זו ממקורותיה, בסך של 1 מיליון ₪ לשנה במשך שלוש השנים 2015-2017.
6. הממשלה רושמת לפנייה את הצהרת החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי, לפיה תשתתף במימון ההוצאה הכרוכה בביצוע החלטה זו ממקורותיה, בסך של 2 מיליון ₪ לשנה במשך שלוש השנים 2015-2017.

גורם	2014	2015	2016	2017	סה"כ
משרד הבינוי והשיכון	1	2	2	1	6
משרד ראש הממשלה (תכנית מורשת)	0	4	2	0	6
המשרד לשירותי דת	1	2	2	1	6
משרד הפנים	1	2	2	1	6
משרד התיירות	1	2	2	1	6
המשרד לירושלים והתפוצות	0	2	1	1	4
רשות מקרקעי ישראל	1	2	2	2	7
עיריית ירושלים	0	1	1	1	3
החברה לפיתוח הרובע היהודי	0	2	2	2	6
סה"כ					50

7. העברת הכספים לחברה לפיתוח הרובע היהודי, לצורך ביצוע הפרויקט, תיעשה לפי כללים שיקבע חשב משרד הבינוי והשיכון, ולפי כל דין.
8. החלטה זו תבוצע רק לאחר אישור סופי של תכנית הבניין בוועדה המחוזית לתכנון ובניה.

דברי הסבר

רקע כללי

שתי כיפות התנוססו בגאון ברובע היהודי שבעיר העתיקה בראשית המאה התשעעשרה ועד לחודש אייר התש"ח (מאי 1948). היו אלה כיפותיהן של בית הכנסת "החורבה" ("חורבת רבי יהודה החסיד"), ושל בית הכנסת "תפארת ישראל", שנודע בירושלים בכינויו "בית הכנסת ניסן ב"ק".

בית הכנסת "תפארת ישראל" נחנך בשנת התרל"ב, 1872. אחת הפעולות הראשונות שביצעו הירדנים בעת נפילת הרובע היהודי בקרבות מלחמת העצמאות (מאי 1948) הייתה לפוצץ את שני בתי הכנסת המפוארים. בשנת 2002 קיבלה ממשלת ישראל החלטה לשקם ולשחזר את בית הכנסת "החורבה" באמצעות החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי (בהחלטת ממשלה מספר 2268 מיום 21.07.2002).

בית הכנסת "החורבה" נחנך ערב חג הפסח התש"ע (מרס 2010). בהצעת ההחלטה מוצע לסייע בשחזור ובנייה של בית הכנסת "תפארת ישראל" הספרדי כעת, לאחר השלמת פרויקט בית הכנסת "החורבה" שהינו בית כנסת אשכנזי ולחדש ימיו כקדם, וזאת, בשים לב לעמדת רשות העתיקות לפיה מדובר בפרויקט שיקום יחיד מסוגו ובמאפייני ברובע היהודי ובירושלים בכלל.

לפני התחלת עבודות התכנון, נדרשה עבודת מחקר. החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי (להלן- החברה) באמצעות רשות העתיקות ערכה סקר היסטורי, אדריכלי והנדסי מפורט של המבנה. אשר ממצאיו, יהיו את התשתית למלאכת השחזור.

המקום בו מצויים שרידי בית כנסת "תפארת ישראל" מצוי בלב הרובע היהודי. שיקומו מהווה אתגר הנדסי ולוגיסטי גדול עבור החברה וצוות התכנון והביצוע.

הניסיון שנרכש בבניית בית כנסת החורבה יהיה עזר רב לחברה בהתמודדות עם הבניה. מהלך אפריל 2014, השלימה החברה את החפירה הארכיאולוגית במקום, באמצעות רשות העתיקות והאוניברסיטה העברית.

במקום נמצאו ממצאים מרהיבים החל מתקופת בית ראשון, בית שני, התקופה הביזנטית, התקופה הממלוכית, העות'מאנית וכלה בעת החדשה בירושלים.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי

תקציב

ההחלטה תבוצע מתקציבי המשרדים הרלוונטיים, בסכומים המפורטים בהחלטה.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

הצעת ההחלטה מוגשת על ידי כל השרים הרלוונטיים.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 2268 מיום 21.07.2002 לשיחזור ובניית חורבת רבי יהודה החסיד ("החורבה") בעיר העתיקה בירושלים.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת חוות דעת משפטית מטעם היועץ המשפטי של משרד הבינוי והשיכון.

סיווגים

סיווג ראשי: 01 ביצועי

סיווג משני: 04 ישראל והעם היהודי

מוגש על ידי ראש הממשלה
ועל ידי השר לירושלים והתפוצות והשר לשירותי דת
ועל ידי שר הבינוי והשיכון
ועל ידי שר הפנים
ועל ידי שר התיירות

כ"ה באייר התשע"ד
25 במאי 2014

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: שיחזור ובניית בית כנסת תפארת ישראל (ניסן ב"ק) ברובע היהודי בירושלים.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

במסגרת פעילות הממשלה לקידום פיתוחה ושגשוגה של ירושלים, ובהתאם לסעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל, ובהמשך להחלטת ממשלה מס' 2268 מיום 21.07.2002 לשחזור ובניית חורבת רבי יהודה החסיד ("החורבה") בעיר העתיקה בירושלים, הצעת ההחלטה מבקשת לסייע בשחזור ובניית בית הכנסת תפארת ישראל (ניסן ב"ק) (להלן - תפארת ישראל), באמצעות תקציב ממשלתי שיועבר לחברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ (להלן: החברה לפיתוח הרובע היהודי), לצורך ביצוע הפרויקט. המקום בו מצויים שרידי בית הכנסת 'תפארת ישראל' מצוי בלבד הרובע היהודי. במהלך חודש אפריל 2014 השלימה החברה לפיתוח הרובע היהודי את החפירה הארכיאולוגית במקום, באמצעות רשות העתיקות והאוניברסיטה העברית. במקום נמצאו ממצאים רבים מתקופות שונות בעלי חשיבות רבה. תכנית הבניין נדונה ואושרה בוועדה המחוזית לתכנון ובניה לצורך מתן תוקף ביום 27.3.2014.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

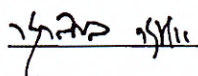
אין קושי משפטי בהצעת ההחלטה. יצוין, כי החברה לפיתוח הרובע היהודי הינה חברה ממשלתית וההתקשרות עמה תעשה בכפוף לכל דין לרבות דיני המכרזים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

נוכח פרק הזמן הקצר שניתן לתיאום ההחלטה, עמדת היועצים המשפטיים של כלל המשרדים הרלוונטיים להחלטה זו תבחן עד מועד הדיון בהצעת ההחלטה.

עמדת היועץ המשפטי של משרד הבינוי והשיכון בשם כל היועצים המשפטיים של המשרדים הרלוונטיים:

לאור האמור לעיל, אין מניעה משפטית לקבלת החלטה כמוצע.

חתימה

היועץ המשפטי של משרד הבינוי והשיכון

תפקיד

אלעזר במברגר

שם